

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Коломийський навчально-науковий інститут
Кафедра педагогіки і психології

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ**

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Розробник: д.п.н. Лаппо В.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності. Тема 1. Сутність педагогічної майстерності

Питання для самостійного опрацювання.

1. Суспільна значущість професії вчителя.
2. Специфіка педагогічної діяльності.
3. Професійний потенціал педагогів.
4. Майстерність учителя. Її структура.
5. Рівні педагогічної майстерності.

Практичні завдання.

1. Скласти бібліографію до даної теми і підготувати анотації до 4-6 джерел.
2. Написати есе-роздум на одну з перелічених тем:
 - Що таке педагогіка: наука чи мистецтво?
 - Суспільна значущість професії вчителів початкових класів.
 - Професіограма вчителя.
 - Функції вчителя початкової школи.
 - Кого називають справжнім педагогом?
3. Змодельовати педагогічні ситуації, де зображені вчителі різного рівня педагогічної майстерності.
4. Підготувати тематичний міні-словник.
5. Підібрати цитати видатних науковців про значення педагогічної професії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Бєсєдіна Л.М., Сторубльов О.І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах: Методичний посібник. Видання 2-е, перероблене і доповнене. – К.: Логос, 2009. – 204 с.
2. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор-упорядник О. І. Кіліченко. – Івано-Франківськ, 2012. – 206 с.
3. Педагогічна майстерність: підручник / [І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.]; за ред. І.А.Зязюна; М-во освіти і науки України, Акад. пед. майстерності.–3-є вид., допов. і перероб. – К.: СПД Богданова А.М.,2008.–376 с.
4. Удосконалення педагогічної майстерності в умовах особистісно зорієнтованої освіти: Модульний посібник / Автори-упорядники: П.І.Матвієнко, Н.І.Білик, О.О.Новак. – Полтава: ПОППО, 2006. – 292 с.
5. Як стати майстерним педагогом: Навчально-методичний посібник / Кол. автор.: Ковальчук В.І., Сергєєва Л.М. та ін. За заг. ред. Л.І.Даниленко – К.: ТОВ «Етіс Плюс», 2007. – 184 с.

Тема № 2. Значення особистісних якостей у процесі розвитку педагогічної майстерності

Питання для самостійного опрацювання.

1. Феномен педагогічної майстерності у сучасній психолого-педагогічній науці.
2. Мотивація професійної діяльності сучасного педагога.
3. Професійна ідентифікація особистості вчителя.
4. Ідеал учителя на сучасному етапі розвитку освіти.
5. Професійне самовиховання вчителя: сутність, шляхи і способи.

Практичні завдання.

1. Створити презентацію на тему «Особистісні якості сучасного педагога».

2. Підготувати реферату на тему «І.А. Зязюн про особистість педагога».
3. Виконати тестів для визначення особистісних якостей майбутнього вчителя.
4. Підібрати цитати міркувань видатних педагогів про вимоги до особистості вчителя.
5. Запропонувати власні рекомендації, щодо професійного самовиховання сучасного педагога.
6. Прочитайте і визначте актуальні аспекти праці Г.Ващенко «Виховний ідеал».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : Монографія / І.А. Зязюн. – Черкаси : ВВ ЧНУ імені Богдана Хмельницького. – 2008. – С. 404 - 405.
2. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 140 с.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. І переробл.– К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
4. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базилевич, Т.Г.Дмитренко та ін.; За ред.І.А. Зязюна.– К.:Вища шк., 2006.– 606 с.
5. Сходинки до педагогічної майстерності: словник з курсу "Основи педагогічної майстерності"/уклад.:Л.Л.Бутенко, О. Г.Ігнатович.– Старобільськ, 2015. – 136 с.
6. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності: Навчально-методичний посібник / В.В. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.

Змістовий модуль 2. Структурні складові педагогічної діяльності Тема 3. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії

Питання для самостійного опрацювання.

1. Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні.
2. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування.
3. Способи комунікативного впливу.
4. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента педагогічної взаємодії.
5. Технологія організації педагогічної взаємодії.

Практичні завдання.

1. Підготувати повідомлення про досвід роботи В.О.Сухомлинського з питань організації навчально-виховної роботи з молодшими школярами.
2. Створити схему «Особливості взаємодії вчителя і учня».
3. Розробити рекомендацій для ефективної педагогічної взаємодії.
4. Написати есе-роздум «Що сприяє формуванню авторитету вчителя».
5. Підібрати і підготувати опис 4-5 сайтів про відомих педагогів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Дрожжина Т. В. Конфлікти в школі: як навчитися швидко їх розв'язувати / Т. В. Дрожжина. – Х. : Вид. група „Основа”, 2010. – 160 с.
2. Заболотна О. А. Теорія і практика альтернативної шкільної освіти у країнах Європейського Союзу : монографія / О. А. Заболотна. – Умань : ФОП Жовтий, 2013. – 372 с.
3. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : Монографія / І.А. Зязюн. – Черкаси : ВВ ЧНУ імені Богдана Хмельницького. – 2008. – С. 404 - 405.
4. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 140 с.
5. Карпенко О.В. Основи педагогічної майстерності : навч. посіб. / О.В. Карпенко, А. М. Федорович; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич : РВВ Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2013. – 156 с.
6. Ковальчук Л. О. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. / Лариса Ковальчук ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – 603 с.

7. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор-упорядник О. І. Кіліченко. – Івано-Франківськ, 2012. – 206 с.

Тема № 4. Особливості педагогічного спілкування

Питання для самостійного опрацювання.

1. Сутність педагогічного спілкування, його особливості, функції.
2. Проблема контакту у педагогічному спілкуванні. Бар'єри у спілкуванні.
3. Структура педагогічного спілкування.
4. Характеристика стилів педагогічного спілкування.
5. Правила педагогічного спілкування.

Практичні завдання.

1. Створити презентації «Різновиди педагогічного спілкування».
2. Підготувати картотеки методичних джерел на тему «Розвиток педагогічного спілкування» (6-8).
3. Виконати вправи для розвитку навичок педагогічного спілкування.
4. Запропонувати ситуації, які характеризували б стилі спілкування вчителів з учнями молодшого шкільного віку.
5. Змоделювати педагогічну ситуацію з вчителем авторитарного стилю спілкування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Гузій Н. В. Основи педагогічного професіоналізму. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – 155 с.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. Посібник / Н.П. Волкова.– К., 2006. – 276 с.
3. Марченко О. Г. Основи педагогічної майстерності / О. Г. Марченко. – Х. : Вид. група „Основи”, 2009. – 112 с.
4. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю // Педагогіка: хестоматія / уклад : А.С. Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2003. – С. 58-63.

Тема 5. Педагогічний такт

Питання для самостійного опрацювання.

1. Морально-етична сутність такту.
2. Загально усталені норми тактової поведінки.
3. Тактовність – невід'ємна складова особистості педагога.
4. Прояв педагогічного такту в навчальний і поза навчальний час.
5. Особливості педагогічної тактики.
6. Компоненти структури педагогічної тактики.
7. Специфіка педагогічної тактики в умовах початкової школи.

Практичні завдання.

1. Укласти анотований перелік статей (10-15 назв) з питань загальної і педагогічної етики.
2. Створити правил тактового спілкування у внутрішньо шкільному колективі.
3. Аналіз складних педагогічних ситуацій (3-4).
4. Підготувати конспект праці В. О. Сухомлинського «Сто порад вчителю».
5. Змоделювати кілька (4-6) ситуацій тактової поведінки вчителя у складних педагогічних обставинах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Васянович Г. П. Педагогічна етика: навч. посіб. / Г. П. Васянович. – К.: Академвидав, 2011. – 254 с.
2. Деніжна С. О. Практикум з основ педагогічної майстерності: навч. посіб. / С. О. Деніжна, М. О. Сова. – К. : Вид. центр НУБіПУ, 2010. – 146 с.

3. Основи педагогічної творчості та майстерності: курс лекцій: навч. посіб. / авт. кол. : В. М. Горєєва, Н. В. Гузій, Л. О. Мільто та ін. – Суми : ПВП „Еллада S”, 2009. – 255 с.
4. Педагогічна майстерність сучасного вчителя: теорія і практика : підруч. за кредит.-модул. технологією навч. для бакалавра / [Бельчева Т. Ф. та ін.] ; М-во освіти і науки України, Мелітоп. держ. пед. ун-т ім. Б. Хмельницького.–Мелітополь: Вид. будинок ММД, 2010. – 360 с.
5. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посіб. / В. А. Семиченко – К. : Вища шк., 2004. – 335 с.

Змістовий модуль 3. Шляхи реалізації професійної майстерності сучасного педагога. Тема 6. Способи організації навчально-виховного процесу в початковій школі

Питання для самостійного опрацювання.

1. Характеристика основних форм організації навчально-виховного процесу в сучасній початковій школі.
2. Вимоги до проведення уроків у початковій школі.
3. Поняття «прийоми взаємодії» та їх характеристика.
4. Функції методів навчання.
5. Прийом як складова методу та самостійна дидактична категорія.
6. Основні підходи до класифікації методів навчання.

Практичні завдання.

1. Підготувати огляд публікацій газет «Освіта», «Освіта України», журналу «Початкова школа» з питань організації навчально-виховного процесу в початковій школі.
2. Вивчити 3-4 прикладів передового педагогічного досвіду вчителів початкових класів, представлених у мережі Інтернет.
3. Розробити схему «Різновиди педагогічних конфліктів»
4. Створити презентацію «Ознаки педагогічної майстерності».
5. Підготовка реферату на тему «Ознаки педагогічного таланту педагога».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Матвеева Н.О. Педагогічна майстерність: практикум]: навч.-метод. супровід самост. роботи студентів / Н.О. Матвеева – Івано-Франківськ: НАІР, 2015.–328 с
2. Педагогічна майстерність: підручник для студ. вищих пед. навч. закладів / за ред. І. А. Зязюна .-2-ге вид., доп. і перероб. –К.:Вища школа, 2004 .-422 с
3. Практикум педагогічної майстерності: Навчальний посібник /Кол. автор.: Сергеева Л.М., Молчанова А.О., Пащенко О.В. та ін./ За ред. В.В. Олійника – К.: ТОВ «Етіс Плюс», 2008. – 184 с.
4. Вердіна С. В. Секрети педагогічної майстерності : уроки для вчителя / С. В. Вердіна, А. Г. Панченко. – Х. : Основа, 2008. – 111 с.
5. Хімчук Л. І. Учіння молодшого школяра та його психологічний супровід. / Л. І. Хімчук - Івано-Франківськ, 2008. – 103 с.

Тема 7. Педагогічна ситуація і педагогічна задача

Питання для самостійного опрацювання.

1. Типи педагогічних задач.
2. Причини конфліктних ситуацій у внутрішньо шкільному колективі.
3. Форми виявлення конфлікту.
4. Поведінка вчителя у конфліктній ситуації.
5. Проектування навчально-виховного процесу початкової школи.
6. Структура системи проектування навчально-виховного процесу.

Практичні завдання.

1. Підготувати тематичний міні-словник.
2. Підготовка плану-схеми проведення бесіди або диспуту на морально-етичну тематику.
3. Проаналізувати складних педагогічних ситуацій (3-4).
4. Законспектувати праці В. О. Сухомлинського «Сто порад вчителю».
5. Створення проекту професіограми сучасного вчителя початкової школи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Барабаш Ю. Г. Педагогічна майстерність: теоретичні й навчально-методичні основи: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю.Г.Барабаш, Р.О.Позінкевич. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Л.Українки, 2006. – 469 с.
2. Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність / Л.С Нечепоренко ; М-во освіти і науки України, Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Каф. педагогіки. – Х. : ХНУ, 2009. – 274 с.
3. Педагогічна майстерність:практикум / [авт.-упоряд.Л. Галіцина]. – К.: Шк. світ, 2012. – 117 с.
4. Педагогічна майстерність учителя: навч. посіб. / [Гриньова В.М., Золотухіна С.Т., Балбенко С.Ю. та ін.] ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – 2-е вид., випр. і допов. – Х. : ОВС, 2006. – 221 с.
5. Тренінги розвитку педагогічної майстерності / [авт.-упоряд. Ю. С. Запрожцева]. – К. : Шк. світ, 2012. – 102 с.

Тема 8. Педагогічна техніка

Питання для самостійного опрацювання.

1. Поняття «педагогічна техніка» і «педагогічна технологія».
2. Педагогічний артистизм як професійна й особистісна характеристика вчителя.
3. Спільне і відмінне в театральному і педагогічному мистецтві.
4. Значення системи К. Станіславського в розв'язанні та програванні педагогічних ситуацій.
5. Професійно-педагогічний тренінг.

Практичні завдання.

1. Укласти анотований перелік періодичних видань (5-7 назв), окремі розділи яких присвячені удосконаленню професійних навичок педагога.
2. Створити схему «Компоненти внутрішньої педагогічної техніки».
3. Розробити рекомендації з удосконалення зовнішньої педагогічної техніки.
4. Виписати і проаналізувати цитати про необхідність вправління у педагогічній техніці для зростання педагогічної майстерності вчителів.
5. Розробити рекомендації для удосконалення педагогічної техніки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Основи педагогічної творчості та майстерності: курс лекцій: навч. посіб. / авт. кол. : В.М. Горєєва, Н.В. Гузій, Л. О. Мільто та ін. – Суми : ПВП „Еллада S”, 2009.– 255 с.
2. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. І переробл.– К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
3. Педагогічна майстерність: підручник / [І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.]; за ред. І.А.Зязюна; М-во освіти і науки України, Акад. пед. майстерності.–3-е вид., допов. і перероб. – К.: СПД Богданова А.М.,2008.–376 с.
4. Педагогічна майстерність: практикум / [авт.-упоряд. Л. Галіцина]. – К.: Шк. світ, 2012. – 117 с.
5. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи / [Абашкіна Н., Базиль Л., Бірюк Л. та ін.] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. Глухів. держ. пед. ун-т ; [Літ. ред. О.М.Семенов]. – К. ; Глухів, 2005. – 223 с.
6. Практикум педагогічної майстерності: Навчальний посібник /Кол. автор.: Сергєєва Л.М., Молчанова А.О., Пашенко О.В. та ін./ За ред. В.В. Олійника – К.:ТОВ «Етіс Плюс», 2008.–184 с.
7. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посіб. / В. А. Семиченко – К. : Вища шк., 2004. – 335 с.

Змістовий модуль 4. Особливості творчої складової педагогічного процесу

Тема № 9. Техніка мовлення – ознака педагогічної майстерності

Питання для самостійного опрацювання.

1. Зміст поняття “педагогічне мовлення”.
2. Психологічні особливості педагогічного мовлення.
3. Функції педагогічного мовлення.
4. Структура педагогічного мовлення.
5. Джерела формування педагогічного мовлення: особистий досвід учителя, наслідування традицій, навчання, самоосвіта.

Практичні завдання.

1. Виконати тест на комунікабельність.
2. Підготувати бібліографічний список літератури (8-10) з питань удосконалення техніки мовлення.
3. Створити схему «Компоненти граматично правильного мовлення».
4. В мережі Інтернет знайти і прослухати аудіозапис літературного твору у виконанні видатних артистів українських театрів.
5. Підібрати матеріал (вірші, оповідання, казки) для розвитку декламації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с.
2. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю // Педагогіка: хестоматія / уклад : А.С. Кузьмінський, В.Л.Омелянєнко. – К. : Знання-Прес, 2003. – С. 58-63.
3. Сходинки до педагогічної майстерності: словник з курсу "Основи педагогічної майстерності"/уклад.:Л.Л.Бутенко, О. Г.Ігнатович.– Старобільськ, 2015. – 136 с.
4. Теличко Н. В. Теорія і методика формування основ педагогічної майстерності майбутнього учителя початкових класів / Н.В. Теличко – Київ : Кондор, 2014. – 521 с.
5. Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології : Зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України та ін. ; За заг. ред. Н.Г.Ничкало. – Х. : НТУ «ХП», 2007. – 642 с.
6. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб./ В. М.Теслюк, П. Г.Лузан.– К. : НАКККіМ, 2011. – 304 с.

Тема № 10. Педагогічна творчість учителя в навчально-виховному процесі

Питання для самостійного опрацювання.

1. Особливості педагогічної творчості.
2. Етапи педагогічної творчості.
3. Алгоритм педагогічної творчості.
4. Аутогенне тренування і педагогічна діяльність.
5. Організація творчого середовища на уроках в початкових класах.

Практичні завдання.

1. Підготувати доповідь на одну з тем:
 - Роль аутогенного тренування у педагогічній діяльності.
 - Творче самопочуття педагога і його значення в організації педагогічного процесу в початковій школі.
 - Особливості педагогічного артистизму.
 - Видатні педагоги про творчий аспект професії вчителя.
2. Підготовка схеми на тему «Творча складова педагогічних професій».
3. Створити презентацію «Вчитель – професіонал, вчитель – митець».

4. Вивчити і законспектувати літературну спадщину І.А. Зязюна з питань творчої сутності педагогічної професії.
5. Запропонувати власні рекомендації щодо розвитку творчих здібностей сучасного вчителя

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Основи педагогічної творчості та майстерності: курс лекцій: навч. посіб. / авт. кол.: В. М. Горєєва, Н. В. Гузій, Л. О. Мільто та ін. – Суми : ПВП „Еллада S”, 2009. – 255 с.
2. Педагогічна майстерність: підручник / [І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.]; за ред. І.А.Зязюна; М-во освіти і науки України, Акад. пед. майстерності.–3-е вид., допов. і перероб. – К.: СПД Богданова А.М.,2008.–376 с.
3. Педагогічна майстерність: хрестоматія / за ред. І.А.Зязюна [І.А.Зязюна] ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. майстерності;[упоряд.:І.А.Зязюнта ін.].– К.: Богданова А.М., 2008. – 461 с.
4. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с
5. Тренінги розвитку педагогічної майстерності / [авт.-упоряд. Ю. С. Запрожцева]. – К. : Шк. світ, 2012. – 102 с.

Тема № 11. Педагогіка і практична режисура

Питання для самостійного опрацювання.

1. Особливості образного мислення.
2. Театральне мистецтво у вимірах педагогіки.
3. Педагогічна та акторська дія.
4. Педагогічна сумісність і педагогічне сприймання.
5. Урок - театр одного актора.

Практичні завдання.

1. Підготовка тематичного міні-словника.
2. Розробка рекомендацій з режисури уроку.
3. Виконання тестів на визначення рівня творчого потенціалу

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Основи педагогічної творчості та майстерності: курс лекцій: навч. посіб. / авт. кол.: В. М. Горєєва, Н. В. Гузій, Л. О. Мільто та ін. – Суми : ПВП „Еллада S”, 2009. – 255 с.
2. Педагогічна майстерність: підручник / [І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.]; за ред. І.А.Зязюна; М-во освіти і науки України, Акад. пед. майстерності.–3-е вид., допов. і перероб. – К.: СПД Богданова А.М.,2008.–376 с.
3. Педагогічна майстерність: хрестоматія / за ред. І.А.Зязюна [І.А.Зязюна] ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. майстерності; [упоряд.:І.А.Зязюнта ін.].– К.: Богданова А.М., 2008. – 461 с.
4. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с
5. Тренінги розвитку педагогічної майстерності / [авт.-упоряд. Ю. С. Запрожцева]. – К. : Шк. світ, 2012. – 102 с.

Тема № 12. Організація творчого середовища в навчально-виховному процесі

Питання для самостійного опрацювання:

1. Навчальне середовище як психолого-педагогічна проблема.
2. Чинники розвитку навчального середовища початкової школи.
3. Майстерність вчителя у підготовці і проведенні нестандартних уроків у початковій школі.
4. Майстерність спілкування вчителя в організації, проведенні та використанні ігрових педагогічних ситуацій.
5. Передовий педагогічний досвід.

Практичні завдання.

1. Занотувати міркування видатних педагогів, вчителів-новаторів про особливості співпраці педагогів і учнів у організації виховного процесу в початковій школі.
2. Написати реферат на тему «Шляхи формування інтересу до навчання учнів молодшого шкільного віку».
3. Змодельовати хід підготовки і проведення нестандартних уроків.
4. Спроекувати хід використання ігор та ігрових ситуацій у навчальному процесі початкової школи.
5. Підібрати відео (4-5) нестандартних уроків у початковій школі представлених на освітніх сайтах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Лаврінченко О. А. Педагогічна майстерність в історико-педагогічному вимірі: теорія, практика, поступ / Олександр Лаврінченко ; [наук. ред. Л. П. Вовк] ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Богданова А. М., 2009. – 328 с.
2. Марченко О. Г. Основи педагогічної майстерності / О. Г. Марченко. – Х. : Вид. група „Основи”, 2009. – 112 с.
3. Матвеева Н.О. Педагогічна майстерність: практикум]: навч.-метод. супровід самот. роботи студентів / Н.О. Матвеева – Івано-Франківськ: НАІР, 2015.–328 с
4. Удосконалення педагогічної майстерності в умовах особистісно зорієнтованої освіти: Модульний посібник / Автори-упорядники: П.І.Матвієнко, Н.І.Білик, О.О.Новак. – Полтава: ПОШПО, 2006. – 292 с.
5. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності: Навчально-методичний посібник / В.В. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.
6. Хімчук Л. І. Учні молодшого школяра та його психологічний супровід. / Л. І. Хімчук – Івано-Франківськ, 2008. – 103 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
2. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv.
3. Вчитель вчителю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://teacher.at.ua/publ/2>
4. Методичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://metodportal.net/taxonomy/term/9>
5. Методичний портал: початкова школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://metodportal.com/taxonomy/term/9>
6. Мій найкращий урок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bestlessons.at.ua/>
7. Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://urok-ua.com/>
8. Педагогічна майстерність учителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1159:-l-r-&catid=38:news
9. Портал вчителів початкових класів «Урок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yrok.net.ua/>